

PRESSEMEDDELELSE FRA FORMANDSKABET FOR DE ØKONOMISKE RÅD KLAUSULERET TIL DEN 1. JUNI 2021 KLOKKEN 12.00

Forårets *vismandsrapport* (De Økonomiske Råds formandskabs diskussionsoplæg til mødet i Det Økonomiske Råd) indeholder fire kapitler:

- Aktuel økonomisk politik
- Konjunkturvurdering og offentlige finanser
- Tilbagebetaling
- Tidlig indsats

Udsigt til fremgang i dansk økonomi – ikke behov for flere lempelser

Antallet af indlagte er faldet i Danmark og i mange andre økonomisk udviklede lande. I takt med genåbningen af samfundet og den mindskede risiko for alvorlig smitte er den økonomiske aktivitet steget, og ledigheden nærmer sig hastigt niveauet fra før, pandemien brød ud. Under forudsætning af at smittesituationen forbliver under kontrol, er der udsigt til, at BNP vil vokse med knap 3 pct. i år og over 4 pct. næste år. Beskæftigelsen ventes i 2022 at overstige det konjunkturneutrale niveau.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Dansk økonomi blev hårdt ramt af pandemien, men under forudsætning af at smitten holdes under kontrol, er de økonomiske udsigter lovende. Der er derfor ikke behov for mere efterspørgselsdrivende politik.”

“Vi fraråder yderligere lempelser af finanspolitikken. Som tingene ser ud nu, er der en mærkbar risiko for, at yderligere lempelser vil kunne gøre mere skade end gavn.”

Kraftigt stigende boligpriser – men ikke behov for akut indgreb for nuværende

Boligpriserne er steget markant under covid-19-krisen. Særligt i københavnsområdet er priserne steget kraftigt, men de årlige boligomkostninger som andel af indkomsten er fortsat stabile på et relativt lavt niveau. Der kan være flere årsager til de stigende boligpriser. Den lave rente, øget opsparing og andre faktorer relateret til covid-19-situationen kan have øget efterspørgslen efter boliger og dermed boligpriserne.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Det diskuteres for tiden, om der er behov for at gribe ind på boligmarkedet. Vi er enige i, at der er behov for skærpet opmærksomhed, men vurderer ikke at der endnu er et akut behov for indgreb.”

“Prisudviklingen på boligmarkedet minder om tiden op til finanskrisen. Den finansielle regulering er imidlertid strammet på flere områder, og det er ikke oplagt, at der er behov for yderligere stramninger. Men fortsætter udviklingen, kan behovet opstå.”

Store offentlige underskud nær underskudsgrænsen i 2022

Der er udsigt til et stort underskud på de offentlige finanser i 2021 omkring 3 pct. af BNP, og underskuddet på den strukturelle saldo ventes at blive omkring 2¼ pct. af BNP. De offentlige finanser er i udgangspunktet sunde og mere end holdbare, selv efter de midlertidige underskud.

Underskuddene er ikke i modstrid med de finanspolitiske regler, da reglerne åbner mulighed for større underskud, når der er ekstraordinære omstændigheder. Under forudsætning af at smitten forbliver under kontrol, ophører disse ekstraordinære omstændigheder i 2022, og underskudsgrænserne bør derfor overholdes. Formandskabets fremskrivning peger på et strukturelt underskud, der kan overskride budgetlovens underskudsgrænse næste år.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“I 2021 er der gode grunde til at overskride underskudsgrænsen, men det er der formentlig ikke i 2022. Finanspolitikken for 2022 fastlægges først til efteråret, men som det ser ud nu, er det sandsynligt, at finanspolitikken må strammes for at overholde budgetloven.”

“Vi har tidligere anbefalet at lempe underskudsgrænsen fra ½ til 1 pct. af BNP. Det er der gode principielle argumenter for.”

Tilbagetrækningsreformen har virket efter hensigten

Den stigende levetid lægger et pres på de offentlige finanser. Derfor besluttede man med *Velfærdsaftalen* fra 2006 at forhøje efterløns- og folkepensionsalderen. I 2011 blev det med *Aftale om senere tilbagetrækning* besluttet at fremrykke forhøjelserne.

I rapporten er der set nærmere på, i hvilket omfang disse forhøjelser har ført til øget arbejdsudbud og beskæftigelse.

Analyserne viser, at regelændringerne har forøget erhvervsdeltagelsen i de berørte aldersgrupper ganske betydeligt. Blandt de 60-65-årige er arbejdsudbuddet øget med 48.000 personer i 2019, og det større arbejdsudbud har udmøntet sig i en betydelig stigning i lønmodtagerbeskæftigelsen. Blandt de 60-65-årige er beskæftigelsen i 2019 forøget med 37.000 personer i forhold til en situation uden forhøjelserne.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Vores analyser viser, at forhøjelserne af tilbagetrækningsalderen har haft den tiltænkte effekt. Arbejdsstyrken var i 2019 48.000 personer højere på grund af forhøjelserne, og der havde været 37.000 færre i beskæftigelse, hvis de ikke var gennemført.”

“Den store effekt på arbejdsstyrken og beskæftigelsen reducerer de offentlige udgifter og øger skatteindtægterne. Uden forhøjelserne havde man været tvunget til at prioritere hårdere i den offentlige sektor for at få udgifter og indtægter til at hænge sammen.”

Den samlede beskæftigelse er steget mere, end hvad reformerne kan forklare. Gunstige konjunkturer og ændret befolkningssammensætning kan forklare noget, men det kan ikke forklare hele fremgangen.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Forhøjelsen af tilbagetrækningsalderen har øget beskæftigelsen markant. Beskæftigelsen er også hjulpet på vej af konjunkturerne og af ændringer i befolkningens sammensætning. Men der er flere faktorer i spil, som vi endnu ikke kender. En mulig forklaring er, at de 60-65-årige i dag har et bedre helbred end tidligere, og at det har bidraget til at øge deres beskæftigelse.”

Tidlige indsatser er vigtige og bliver allerede prioriteret

Et menneskes viden og kompetencer – dets “humankapital” i økonomjargon – har stor indflydelse på, hvordan det klarer sig livet igennem. Investeringer i små børns humankapital er særligt vigtige, fordi de påvirker den enkeltes muligheder for senere i livet at kunne tilegne sig nye kundskaber. Manglende investeringer tidligt i livet kan derfor være vanskelige og omkostningsfulde at kompensere for senere.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Der er gode grunde til at forvente, at indsatser med henblik på at udvikle kompetencer og færdigheder vil være særligt gavnlige, hvis de rettes mod personer tidligt i livet. Men der investeres i Danmark allerede meget i tidlig indsats, og det er derfor ikke oplagt, at der er gevinst ved en yderligere forskydning af indsatser i retning af de yngste.”

Daginstitutionsområdet er et af de største udgiftsområder under tidlig indsats, og i 2019 blev der anvendt næsten 30 mia. kr. på dagtilbudsområdet. Sammenlignet med andre lande er der få børn pr. voksen i daginstitutionerne i Danmark.

Generelt er der kun få kvantitative analyser af, hvordan et øget ressourcebrug i dagsinstitutionerne påvirker børnene i deres videre færd i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. I rapporten præsenteres en ny analyse af betydningen af normeringer og pædagogandele i daginstitutioner. Der ses specifikt på, hvordan normeringer påvirker blandt andet skoleresultater, behovet for specialundervisning og kontakt til psykiatrien. Generelt findes der ikke en systematisk sammenhæng.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“I rapporten har vi undersøgt konsekvenserne af at ændre på normeringer i daginstitutioner og af at ændre på den andel, pædagoger udgør af den samlede personalestab. Vores resultater tyder ikke på, at der er mærkbare effekter på børnenes senere skoleresultater. Det kan være et resultat af, at der i forvejen anvendes mange ressourcer på tidlige indsatser i Danmark.”

Vismandsrapporten, *Dansk Økonomi, forår 2021*, er udarbejdet forud for mødet i Det Økonomiske Råd, den 1. juni. Vurderinger og anbefalinger i rapporten og i denne pressemeddelelse er alene formandskabets.

De Økonomiske Råds formandskab består af: Carl-Johan Dalgaard, Nabanita Datta Gupta, Lars Gårn Hansen samt Jakob Roland Munch.

Rapporten og denne pressemeddelelse er klausuleret til tirsdag den 1. juni kl. 12.00. Rapporten præsenteres på et pressemøde:

Pressemøde på Eigtveds Pakhus Tirsdag den 1. juni kl. 12.30

Yderligere oplysninger:

John Smidt, Direktør for De Økonomiske Råds sekretariat
Telefon: +45 6185 2041, Mail: jsm@dors.dk

Hjemmeside: www.dors.dk Twitter: [@DORSekretariat](https://twitter.com/DORSekretariat)